

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Kommissionens forslag til Rådets forordning om ændring af forordning (EØF) nr. 2081/92 om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler«

(KOM(2002) 139 endelig — 2002/0066 (CNS))

(2002/C 241/10)

Rådet for Den Europæiske Union besluttede den 15. april 2002 under henvisning til EF-traktatens artikel 37 at anmode om Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om det ovennævnte emne.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, som udpegede José Manuel de las Heras Cabañas til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 20. juni 2002.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 392. plenarforsamling af 17.-18. juli 2002, mødet den 17. juli, følgende udtalelse med 124 stemmer for, ingen imod og 3 hverken for eller imod.

1. Kommissionens forslag

1.1. Kommissionen foreslår at ændre forordning (EØF) nr. 2081/92 for at forbedre beskyttelsen af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser og sikre overholdelsen af bi- og multilaterale aftaler, som rækker ud over EU's grænser, og hvis forpligtelser skal efterleves.

1.2. Der foreslås følgende ændringer:

1.2.1. Vineddike inddrages i forordningens anvendelsesområde, mens mineralvand og kildevand udelukkes (bilag II).

1.2.2. I tilfælde af enslydende betegnelser foretages der en præcisering om registrering af betegnelser, der skrives eller udtales ens.

1.2.3. Retten til at gøre indsigelse mod en registrering udvides til at omfatte statsborgere i alle Verdenshandelsorganisationens medlemslande, der er retmæssigt berørt og har legitime interesser på EU's område. Med forordningens nuværende ordlyd er der kun indsigelsesret for EU-borgere (artikel 7 i forordningen). TRIPs-aftalen (om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder — vedtaget af WTO's medlemslande i 1994) indeholder i henseende til geografiske betegnelser særlige bestemmelser, hvorefter WTO-medlemmerne skal undgå de forvriddinger af handelen, der begrundes med beskyttelsen af sådanne betegnelser.

1.2.4. Forslaget giver mulighed for, at indehavere af en betegnelse kan få denne annulleret i registret over betegnelser, hvis de fremlægger en begrundet anmodning herom.

1.2.5. Den nuværende forordning yder en beskyttelse efter forudgående registrering af produkter med oprindelsesbetegnelser fra tredjelande (artikel 12). Der indføres en særlige procedure for registrering af produkter fra disse lande på EU-markedet; samtidig opfordres lande, der ikke er medlemmer af EU, til at indføre EU-systemet for oprindelsesaftaler på et gensidigt grundlag.

1.2.6. I tilfælde af konflikt mellem registrering af varemærker og geografiske betegnelser skal løsningen ifølge forordningen gælde ikke blot for registrerede varemærker, men også for hævdvundne rettigheder til at anvende et varemærke. Som referencedato i tilfælde af konflikt anvendes datoen for indgivelse af ansøgningen om registrering af oprindelsesbetegnelser og geografiske betegnelser, som det allerede er tilfældet med registrerede varemærker.

1.2.7. Den forenklede indsigelsesprocedure efter artikel 17 ophæves.

2. Generelle bemærkninger

2.1. Siden vedtagelsen af den første forordning (EØF) nr. 2081/92 om beskyttelse af geografiske betegnelser og oprindelsesbetegnelser har det for ØSU overvejende handlet om at støtte en politik, som på EU-plan kan konsolidere og beskytte en produktion af kvalitetsprægede fødevarer og landbrugsprodukter. Værdien af disse produkter må anerkendes, idet produktionen af dem præger alle aspekter af landbosamfundene, fremmer bevarelsen af kulturarven og de lokale og traditionelle metoder, som — samtidig med at de holder knowhow i live i de mest forskelligartede landdistrikter i EU — ikke er uforenelige med udnyttelsen af teknologiske fremskridt.

2.2. Kendetegnende for det arbejde, ØSU har udført om det foreliggende emne, og for dets holdning hertil er initiativudtalelsen om »Udnyttelse af lokale kvalitetslandbrugsprodukter — et udviklingsinstrument i en ny fælles landbrugspolitik«⁽¹⁾. Også i sin nylige udtalelse om »Den fælles landbrugspolitik fremtid«⁽²⁾ peger ØSU på, at europæisk landbrug må orienteres hen imod en produktion, som er sikker og af høj kvalitet. Der er tale om grundlæggende karakteristika, som beskyttede oprindelsesbetegnelser og geografiske betegnelser bidrager til at realisere.

2.3. Den nuværende produktion af lokale kvalitetsprodukter tegner sig for en begrænset del af den europæiske landbrugsproduktion. Denne andel må øges for at opnå en betydelig position på markederne til gavn for den økonomiske udvikling i struktursvage landdistrikter. Differentieringen af landbrugsprodukter og landbrugsfødevarer gennem beskyttelsen af deres betegnelse og fastsættelse af regler for deres produktion er et vigtigt profilerende instrument, især når der satses på kvalitet som led i en markedsføringsstrategi. Disse mål må fortsat forfølges inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik foranstaltninger.

2.4. Skønt de landbrugsprodukter, der er omfattet af BGO/BGB kommer fra vidt forskellige områder og regioner, er det de mest ugunstigt stillede eller perifere områder eller bjergegne, som er de vigtigste leverandører af kvalitetsprodukter med bestemte, specifikke karakteristika. De traditionelle produkter er i kraft af deres karakter og produktionsform bedst egnede til at bidrage til udvikling og opgradering af landbosamfundene, eftersom:

- de bidrager til at fastholde lokalbefolkningen og skabe beskæftigelse, især i ugunstigt stillede områder,
- fremmer anvendelsen af eksisterende ressourcer og deres potentiale som supplement,
- traditionelle produktionsmetoder generelt bevarer og vedligeholder (forbedrer) det naturlige miljø,
- respekterer de eksisterende økosystemer, biodiversiteten og den genetiske arv gennem anvendelse af lokale sorter og racer,
- de er eksponent for egnens eller regionens kultur og traditioner.

(1) CES 972/98, EFT C 284 af 14.9.1998, s. 62, ordfører: Maria Luísa Santiago.

(2) CES 362/2002, ordfører: Lutz Ribbe.

2.5. Beskyttelsen af produktbetegnelser har bidraget til, at producenterne frivilligt forpligter sig til at overholde specifikke produktionsstandarder, hvis udarbejdelse og fastlæggelse de selv medvirker til, og som gælder for alle aktører i fødevarekæden. Sporbarheden, som der netop gøres meget for at sikre i forbindelse med disse produkter, bidrager ikke kun til at garantere den fødevarer sikkerhed, der kræves af enhver produktion, men også til at konsolidere den ekstra værdi, der tilføres disse produkter gennem anerkendelsen af deres specifikke oprindelse og kvalitet.

2.6. Forordning 2081/92 bør udtrykkeligt give producenter med ret til en BGB/BOB-betegnelse mulighed for i givet fald at indføre obligatorisk emballering af de beskyttede produkter i selve produktionsområdet for at sikre kontrol med deres kvalitet. Ved emballering forstås de foranstaltninger, der er nødvendige for at gøre produkterne klar til salg (tapning, indpakning osv.).

2.7. Udvalget går ind for en styrkelse af systemerne for beskyttelse af oprindelsesbetegnelser og geografiske betegnelser som et effektivt middel til beskyttelse af forbrugernes rettigheder og et svar på deres legitime ønsker om sikre fødevarer af kvalitet. Teknisk set er der tale om en beskyttet oprindelsesbetegnelse (BOB), når der kan påvises en umiskendelig sammenhæng mellem produkternes kvalitet og de naturgivne og menneskelige faktorer i den egn, hvor de produceres. Når man kan henføre et produkts image eller karakteristika til en bestemt region eller lokalitet, er der tale om en beskyttet geografisk oprindelsesbetegnelse (BGB). Mærkningen med den beskyttede betegnelse og det nummererede certificeringsstempel sikrer, at produktet har været underkastet et kontrolsystem under hele produktionsforløbet, og at dets oprindelse kan spores.

2.8. Med en garanteret kvalitet er produktet sikret en god modtagelse på markedet. Dette medfører en massiv forekomst af efterligninger, som vil udnytte den prestige, en bestemt geografisk betegnelse giver. Man må forhindre en svigagtig anvendelse af en betegnelse for produkter, som slet ikke stammer fra den egn, navnet henviser til. ØSU anmoder Kommissionen og Rådet om at skærpe kontrollen for at sikre, at alle medlemsstater foretager reel og effektiv kontrol af den beskyttelse, som forordning 2081/92 giver produkter med BOB/BGB. Forordning 2081/92 bør også i denne henseende beskytte BOB/BGB ved udtrykkeligt at forbyde eksport fra EU til et hvilket som helst tredjeland af produkter eller efterligninger af produkter, som uretmæssigt benytter en BOB/BGB-betegnelse.

2.8.1. Indehaverne af retten til at anvende en bestemt betegnelse må på deres side gøre en indsats for at få overholdt bestemmelserne om beskyttelse af deres produkter. Sikring af sporbarhed og pålidelige forbrugeroplysninger er nødvendige elementer i markedsføringsprocessen. Til fremme af kvaliteten som et kendemærke for produkter med beskyttet oprindelsesbetegnelse eller beskyttet geografisk betegnelse må medlemsstaterne og Kommissionen desuden kontrollere, at kriterierne for at opnå anerkendelse, registrering og beskyttelse til stadighed overholdes. BOB- og BGB-betegnelserne er baseret på et særligt karakteristikum, som er typisk for produktet, regionen eller produktions- og/eller forarbejdningsmetoden. ØSU mener, at der fortsat må udvises tilbageholdenhed ved tildeling af BOB eller BGB for at undgå misbrug, som vil udvande den tilstræbte differentiering af disse produkter.

2.8.2. Hvad angår forholdet mellem varemærker og BOB/BGB såvel i EU som internationalt mener udvalget, at selv om den almene og kollektive interesse, BOB/BGB repræsenterer, vejer tungest, fortjener begge former for intellektuel ejendomsret en passende beskyttelse, eftersom man med udgangspunkt i disse rettigheder kan tage fat på spørgsmål såsom illoyal konkurrence eller vildledende reklame.

2.9. Med den hurtigt fremadskridende liberalisering af markederne og en landbrugspolitik, der fremmer masseproduktion, er det desto mere nødvendigt at differentiere og diversificere udbuddet. Det bør være eneretten til en betegnelse, som giver produkter, der er anderledes og derfor hæver sig over andre produkter i samme kategori, stabile afsætningsmuligheder. TRIPS-aftalen kræver en revision af den nuværende forordning om beskyttelse af oprindelsesbetegnelser og geografiske betegnelser.

2.10. Der må opstilles regler, som gør det muligt at medtage kvalitetsprodukter, uden at de mister deres eksklusivitet. For øjeblikket er beskyttelsesniveauet på internationalt plan laver end i EU. En »globalisering« uden passende regler for beskyttelse af kvalitetsprodukter, der er vigtige for udviklingen af helt konkrete landdistrikter, ville være forføjlet. Udvalget opfordrer i den forbindelse Kommissionen til at udforme en så aggressiv strategi som muligt for at sikre en bedre beskyttelse af BOB og BGB inden for TRIPS-aftalens rammer, så den svarer til beskyttelsesniveauet og krav, der gælder på EU-markedet.

2.11. Det er vigtigt til stadighed at øge antallet af produkter, der kan opnå en beskyttelse, som rækker ud over de nationale grænser, så deres merværdi og særlige stilling som kvalitetspro-

dukt fortsat garanteres. Et bevis på den voksende interesse for at beskytte produkternes navn er de stigende antal registreringer, der er foretaget i de senere år, hvortil har føjet sig nye typer produkter såsom spiseolie, honning, blomster og prydplanter, kork osv.

2.12. For at flere traditionelle produkter kan blive omfattet af disse beskyttelsesforanstaltninger og på denne måde fremme udviklingen i flere landdistrikter finder udvalget, at udvidelsen af bilag II i forordning nr. 2081/92 er helt på sin plads.

2.13. Udvalget vil dog gerne pege på muligheden for også at lade håndværksprodukter, som ikke er landbrugsprodukter, men hvis karakteristika er knyttet til et bestemt geografisk område, være beskyttet af en særlig retlig ramme.

3. Særlige bemærkninger

Anvendelsesområde

3.1. Rådets forordning (EØF) 823/87⁽¹⁾ om fastlæggelse af kvalitetskriterier og oprindelsesbetegnelser for vin indeholder ingen særlige bestemmelser om vineddike. Oprindelsesbetegnelser for kvalitetsvineddike har været brugt længe, men de har hidtil ikke været nogen beskyttelse for dem på EU-plan, og forarbejdningsevirkomhederne har ikke haft mange muligheder for salg fremme og opgradering af kvalitetsvineddike. Med optagelsen af dette produkt i registret over oprindelsesbetegnelser forbedres mulighederne for at udvikle dette marked til gavn for alle berørte sektorer — lige fra producenter til forbrugere.

3.2. Det er hensigten med forordningen af fastlægge regler for registrering og kontrol af oprindelsesbetegnelser og geografiske betegnelser for landbrugsprodukter og levnedsmidler og derigennem give dem beskyttelse. Det er derfor logisk, at mineral- og kildevand, som ikke kan henregnes til denne kategori af produkter, udelukkes fra registrets anvendelsesområde. I lyset af de problemer, der har været med tilpasningen af disse betegnelser, som i forvejen er registreret i henhold til forordning (EØF) 2081/92, er det efter udvalgets mening korrekt ikke at medtage disse produkter i et register, som er beregnet for landbrugsprodukter og levnedsmidler i egentligste forstand.

3.2.1. Rådets direktiv 80/777/EØF⁽²⁾ af 15. juli 1980 indebærer en harmonisering af medlemsstaternes lovgivning om udvindelse og markedsføring af naturligt mineralvand.

⁽¹⁾ EFT L 84 af 27.3.1987.

⁽²⁾ EFT L 229 af 30.8.1980.

Skønt denne retsakt ikke udtrykkeligt omhandler geografiske betegnelser for vand, er udvalget dog enig i, at anvendelsen af sådanne betegnelser for naturligt mineral- og kildevand skal reguleres på grundlag af dette direktiv.

3.3. ØSU vil også gerne henlede opmærksomheden på landbrugsprodukter og landbrugsfødevarer samt produkter, hvis fremstilling indgår som et supplement til landbrugsdriften, og endog fiskeriprodukter, hvis specifikke oprindelse og karakteristika er knyttet til et bestemt geografisk område. Disse produkter bør være omfattet af denne forordning. De produkter, der her foreslås, er: uld, vidjer, sennep og pastaprodukter.

Beskyttelse uden for EU

3.4. Som allerede nævnt fastlægger TRIPs-aftalen de regler, som alle medlemslande skal følge for at undgå svigagtig anvendelse af en geografisk betegnelse (artikel 22) og gøre det muligt at løse konflikter mellem mærker og beskyttede geografiske betegnelser. Derfor må alle medlemslande have ret til at gøre indsigelse mod registrering af en betegnelse, hvis statsborgere i det pågældende land kan godtgøre, at en sådan registrering skader deres legitime rettigheder.

3.5. Da der er mulighed for, at et tredjeland kan indgive klage mod EU for overtrædelse af TRIPs-aftalen, støtter udvalget de nye ændringer, som Kommissionen har foreslået for at beskytte de europæiske oprindelsesbetegnelser ret til international anerkendelse. På denne måde får alle medlemslande mulighed for at gøre indsigelse mod en registrering, hvilket desuden kan forebygge konflikter.

3.6. Udvalget mener dog, at der er behov for streng kontrol og en grundig undersøgelse, før en indsigelse kan accepteres. Påstandene skal være behørigt begrundet, for at registrering af en geografisk betegnelse kan afvises, og under alle omstændigheder må begrundelsen ene og alene vedrøre situationen på det relevante marked inden for EU.

3.7. Den stigende markedsandel for produkter med oprindelsesbetegnelse gør sig også gældende i handelen med tredjelande. Derfor skal EU's oprindelsesbetegnelser nødvendigvis nyde samme beskyttelse uden for som inden for EU. Det er således rimeligt at foreslå en gensidighedspolitik, hvorefter der åbnes mulighed for at registrere produkter fra tredjelande på

EU's marked, hvis der til gengæld gives mulighed for samme beskyttelse af EU's produkter uden for EU. Ligeledes bør tredjelande, som ønsker at få deres produkter beskyttet på EU's marked, først bevise, at de har et system til vurdering, indsigelse og kontrol, som svarer til EU's.

3.8. ØSU understreger, at beskyttelsen af BOB/BGB-produkter — hvis den omgærdes med de samme krav, som gælder inden for EU — vil forhindre illoyal konkurrence og dumpingpriser på markedet for kvalitetsprodukter. Desuden må beskyttelsen af EU-produkter med oprindelsesbetegnelser og geografiske betegnelser på markederne uden for EU også forhindre illoyal konkurrence fra efterligninger og piratprodukter. Derfor må de tredjelande, som nyder godt af gensidighedspolitikken, sørge for passende kontrolmekanismer.

Garanti for differentiering mellem betegnelser

3.9. Merværdien af produkter med oprindelsesbetegnelser og geografiske betegnelser ligger for en stor del i deres særegenhed samt i den kvalitet, som beror på de enestående produktionsbetingelser.

3.10. Det navn, som tildeles de forskellige geografiske oprindelsesbetegnelser, og beskyttelsen af dette navn i kraft af produkternes kvalitet danner grundlaget for, at de kan identificeres som enestående produkter fra et bestemt område, som kun kan produceres under de pågældende vilkår og med de nævnte traditionelle lokale metoder.

3.11. Beskyttelsen af eneretten til en betegnelse er garantien for, at produktets kvalitet anerkendes overalt. ØSU mener, at man generelt bør undgå enslydende geografiske betegnelser og mærker, hvad enten de er registrerede eller ej.

3.12. Der bør fastsættes præcise regler for løsning af de konflikter, som kan opstå mellem geografiske betegnelser og mærker, skønt ØSU mener, at der i tilfælde af konflikt mellem BOB/BGB og allerede eksisterende mærker — hvad enten de er registrerede eller hævdundne — bør sikres ligebehandling, forudsat at der ikke opstår uklarhed om den geografiske oprindelse.

3.13. Medtagelsen af hævdundne mærker giver en mere omfattende beskyttelse mod illoyal konkurrence på markedet for kvalitetsprodukter. Samtidig bliver der mulighed for, at et hævdundet mærke og en beskyttet geografisk betegnelse kan eksistere side om side, hvis der gives en fyldestgørende begrundelse herfor. Dette vil nødvendigvis gå ud over BGB, fordi der altid vil være en fare — hvor ringe den end måtte være — for, at forbrugerne bliver vildledt, hvilket må undgås.

3.14. Ændringen af referencedatoen for løsningen af sådanne konflikter bør bane vejen for en mere restriktiv tilgang til muligheden for at tillade enslydende mærker og BGB. Derfor støtter ØSU Kommissionens forslag om som referencedato for beskyttelsens ikrafttræden at anvende datoen for indgivelse af ansøgningen om registrering af BOB/BGB i stedet for datoen for den offentliggørelse, der giver ret til at gøre indsigelse. Dette kriterium anvendes i forvejen for registrerede mærker.

3.15. ØSU støtter ligeledes forslaget om at præcisere betingelserne for registrering af enslydende betegnelser for at yde maksimal beskyttelse af eneretten til en given betegnelse og undgå faren for forveksling eller forringelse af et produkts image på markedet for kvalitet.

3.16. I betragtning af de kontroverser, som registreringen af allerede eksisterende betegnelser efter den forenklede procedure har givet anledning til, og at der nu er gået flere år siden vedtagelsen af forordning 2081/92, så der har været tid til tilpasning (kun en betegnelse for en ost er endnu ikke blevet registreret), og eftersom der i den forenklede procedure ikke indgår den indsigelsesret, som TRIPs-aftalen kræver, støtter ØSU forslaget om at ophæve artikel 17 i Rådets forordning 2081/92, der oprindeligt blev indføjet som en overgangsbestemmelse med henblik på en hurtig harmonisering af de gældende nationale registreringsordninger i de forskellige medlemsstater. ØSU mener dog, at de registreringsprocedurer for BOB/BGB, der er påbegyndt i henhold til artikel 17 i forordning 2081/92, bør afsluttes normalt.

4. Konklusioner

4.1. ØSU støtter generelt de ændringer af Rådets forordning 2081/92, som Kommissionen har foreslået.

Bruxelles, den 17. juli 2002.

4.2. ØSU opfordrer som nævnt i punkt 2.8 og 2.9 Kommissionen og Rådet til at sikre en bedre beskyttelse af BOB/BGB inden for WTO. Overholdelsen af de internationale aftaler om beskyttelse af kvalitetsprodukter bør gå hånd i hånd med de krav, som EU-landene ønsker opretholdt. I denne forbindelse må man ikke glemme, hvem der i sidste ende nyder godt af disse betegnelser eksistens, og hvor stor social betydning beskyttelsen af dem har for udviklingen i EU's landdistrikter. Målet med de internationale forhandlinger bør på den ene side være at sikre effektiv anvendelse af det multilaterale system med anmeldelse og registrering, som man er nået til enighed om for vin og spiritus, og på den anden side at udvide den beskyttelse, som TRIPs-aftalen i dag giver vin og spiritus (herunder den multilaterale registreringsmekanisme), så den også kommer til at omfatte landbrugsprodukter og landbrugsfødevarer.

4.3. ØSU understreger endnu en gang, at der er behov for at forbedre kontrolbestemmelserne, så det sikres, at alle medlemsstater effektivt håndhæver den beskyttelse, som forordning 2081/92 giver BOB/BGB-produkter.

4.3.1. Man bør give mulighed for beskyttelse af et større antal kvalitetsprodukter uden at forfalde til umådeholden udbredelse af BOB/BGB, som ikke helt opfylder princippet om, at denne beskyttelse er beregnet for egnstypiske produkter med specifikke karakteristika, for så går det ud over alle beskyttede produkters image.

4.4. Endelig understreger ØSU vigtigheden af at fremme produktionen af BOB/BGB-produkter. Ud over kvalitetsfremmende foranstaltninger er det nødvendigt at styrke foranstaltninger til forbedring af forbrugerorienteret kommunikation og information for at beskytte forbrugernes ret til at foretrække et produkt med specifikke karakteristika fra et bestemt geografisk område, der er fremstillet efter traditionelle, omhyggeligt overleverede metoder, som producenter og forarbejdere har tilpasset.

Göke FRERICHS

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg